

МАНИПУЛАТИВНА УПОТРЕБА НА МЕТАФОРИ В ИКОНОМИЧЕСКИ МЕДИЙНИ СТАТИИ

Доц. д-р Владимир Досев
Икономически университет – Варна

Резюме. Според теорията на когнитивната лингвистика метафорите са част не само от нашата комуникация, но също и от начина, по който мислим и действаме в ежедневието си. От друга страна, самата икономическа теория е създадена благодарение на употребата на метафори и фигуративно мислене. Целта на тази статия е да опише употребата на някои когнитивни метафори в икономически текстове, публикувани в български онлайн медии. Обект на когнитивен и дискурсивен анализ са икономически медийни статии, публикувани в периода 2020 – 2023 в интернет. Медиите често използват метафори и фигуративен език не само за да развличат своите аудитории, но и за да влияят върху колективното несъзнателно на обществото ни.

Ключови думи: медиен дискурс; метафори; икономика; рецесия; инфлация

1. Въведение

В статията се разглеждат някои от най-характерните метафорични конструкции, използвани в икономически медийни текстове. Основната целта на изследването е да опише начина, по който разглежданите абстрактни икономически понятия участват в различни метафорични конструкции в медийни текстове и да се коментира доколко употребата на метафори спомага (или възпрепятства) за коректното възприемане на икономическите понятия. Обект на изследването са икономически публикации във вестници и интернет от периода 2020 – 2023. Разглежданите в статията икономически понятия са следните: *рецесия* и *инфлация*.

Още в началото е необходимо да се подчертае, че съществуването на самата икономическа теория се дължи до голяма степен на използването на различни когнитивни метафори (връх, спад, скок, пазарен балон, бизнес ниша бюджетна дупка, плосък данък, потребителска кошница и т.н.). Това означава, че самото икономическо мислене е невъзможно без употребата на метафори. В есето си „Мисловност и духовност“ Мигел де Унамуно твърди, че всяка научна теория всъщност се основава на употребата на метафори: „а кое не е метафора? Науката се изгражда благодарение на езика, а езикът е по същината си метафоричен.

Материя, сила, дух, светлина, памет... всичко това са метафори. Когато хората, смятащи се за позитивисти, се опитват да изметат метафорите от науката, метат с метафоричната метла и отново я изпълват с метафори“ (Unamuno, 1995, pp. 114).

Лейкф и Джонсън, представяйки теорията си за т.нар. *онтологически метафори*, използват примери именно от сферата на икономиката. Абстрактните икономически понятия с помощта на метафорите се схващат като различни същности – обекти, живи (митични) същества. Примерът, който Лейкф и Джонсън дават, е с понятието *инфлация* (Lakoff and Johnson 2003, p. 26).

Инфлацията понижава нашия стандарт на живот.

Трябва да се борим с инфлацията.

Инфлацията ни притиска в ъгъла.

Инфлацията взема своята такса на касата в магазина и на бензиновата колонка.

Купуването на земя е най-добрият начин за борба с инфлацията.

Гади ми се от тая инфлация.

2. Манипулативният потенциал на икономическите метафори

Манипулацията има разностранни характеристики. Според Ван Дайк „манипулацията е едновременно социален, когнитивен и дискурсивен феномен“ (Van Dijk 2006, p. 359). Тя винаги включва злоупотреба с власт (включително медийна) и поради тази причина е необходимо да бъде изследвана със социологически методи. Манипулацията винаги се отнася до човешкото съзнание и поради тази причина трябва да бъде изследвана и с методите на когнитивния анализ. Манипулацията се осъществява с помощта на текст и затова трябва да бъде изследвана и с помощта на дискурсивен анализ. Настоящото изследване се концентрира върху дискурсивните характеристики на употребата на икономически метафори в медийни текстове, но една по-мощна разработка по тази тема би трябвало да включва както анализ на употребата и на други манипулативни езикови средства, така и социологически анализ, който да обясни социологическите характеристики на манипулацията в съвременното общество.

Употребата на метафори е много характерна за манипулативния медиен дискурс. Според Т. Бояджиев „в метафората се обединяват две различни категории обекти чрез образно сравнение между тях по един общ характерен признак. Затова метафората е семантично двупланова. Тя се определя и като скрито сравнение, защото в основата ѝ лежи паралелизъм между основното и преносното значение“ (Boyadzhiev 2003, p. 96). Според Лейкф и Джонсън „метафората е проникнала във всекидневния живот и то не само в езика, а и в мисълта, и действията ни. Нашата обичайна понятийна система, чрез която ние мислим и действваме, е принципно метафорична по своята природа“ (Lakoff and Johnson 2003, p. 3). Метафоричното мислене всъщност управлява и нашето ежедневие. Лейкф и Джонсън твърдят, че повечето от абстрактните понятия, с които разполагаме, са метафорич-

ни по своята същност. В този смисъл „същността на метафората е разбирането и преживяването на едно нещо с езика на друго нещо“ (Lakoff, Johnson 2003, p. 5). Метафоричното мислене всъщност управлява и нашето ежедневие. Лейкф и Джонсън твърдят, че повечето от абстрактните понятия, с които разполагаме, са метафорични по своята същност. Според Лейкф с помощта на метафорите ние разбираме и самия публичен дискурс. „По-голямата част от това, което разбираме от публичния дискурс, не е поради думите, взети сами по себе си, а в несъзнателното разбиране, което ние сами добавяме към думите“ (Lakoff 2008, p. 43).

3. Метафорично представяне на икономическото понятие *рецесия*

Самата икономическа теория дефинира понятието *рецесия* с помощта на метафори. Според нея икономическата рецесия представлява значително *забавяне* на икономиката, *продължаващо* поне няколко месеца, през което има *свиване* на БВП, *ръст* на безработицата и *намаления* на производството и продажбите. Приема се, че икономиката на една държава е в рецесия, когато има две последователни тримесечия на негативен икономически *ръст*.

Много често медиите представят рецесията като живо същество, което се движи в някаква посока, избрана от самото него. Рецесията е представена като заплаха, която *идва* към нас или дори *чука на вратата ни*. Надеждата на хората е рецесията да ги *подмине*.

Идва рецесия и високи лихви.¹

Как да опазим парите си, ако дойде рецесия.²

Петър Ганев: Дойде ли рецесията, ще пострадат най-много работещите в сивия сектор.³

Икономисти: Рецесията чука на вратата ни.⁴

Ще ни подмине ли рецесията?⁵

Свързани с тази конструкция са и метафорите, представящи рецесията като митично същество, физически противник, звяр, което *бие*, *удря* и т.н. С това същество хората трябва да се *борят*.

Рецесията вече удари икономиката в еврозоната.⁶

Великобритания отново попадна в лапите на рецесията.⁷

Рецесията отхлабва хватката си в САЩ.⁸

Друга характерна конструкция, в която участва понятието *рецесия*, е метафората за бездната. При нея рецесията е представена като бездна, пропаст, а икономиката е движещо се същество, което попада в бездната и се опитва да излезе от нея. Често в тази конструкция се посочва, че икономиката е на ръба на рецесия и трябва да се вземат спешни мерки.

На ръба на рецесия: БНБ прогнозира едва 0,1% ръст на българската икономика през 2023 г.⁹

Европа на ръба: Държавите се борят да предотвратят рецесията.¹⁰

ООН: Светът е на ръба на рецесия, развиващите се страни ще понесат най-много щети.¹¹

В тази метафорична конструкция най-страшната заплаха е икономиката да *потъне* в рецесията.

Потъва ли мощната германска икономика в „бавна рецесия“?¹²

Япония потъва в рецесия, очаква се икономиката да пострада още.¹³

Световната банка: Българската икономика ще потъне в рецесия.¹⁴

Когато икономиката *потъва* в рецесия, важен въпрос в медийния дискурс (а също и в икономическата наука) е дали рецесията е дълбока. Много по-плашеща за хората е дълбоката рецесия.

Рецесията в Германия ще е по-дълбока от очакваното.¹⁵

Fitch Ratings: Великобритания ще влезе в дълбока рецесия.¹⁶

Рецесията в Европа може и да не е толкова дълбока.¹⁷

Понякога понятието рецесия е представяно в медиите и с помощта на метафорите за природни явления като земетресение и буря. В самата икономическа теория дори се използва понятието „*перфектна буря*“.

Инвеститорите се опасяват от рецесия след трусовете в банковия сектор.¹⁸

Германия в епицентъра на глобалната рецесия.¹⁹

Коя държава ще се измъкне от бурята на рецесията?²⁰

Перфектната буря – рецесия в САЩ, Китай и Европа.²¹

Друга характерна метафорична конструкция е *рецесията е (заразна) болест*. При тази метафорична конструкция държавните икономики, които са в рецесия, са представени като болни хора, които е възможно да заразят и други икономики.

Анализатор: Германия от икономически мотор се превърна в болния човек на Европа.²²

Германската преса бие аларма: Германия е болният човек на Европа?²³

Китай е болен. Ще зарази ли целия свят?²⁴

При тази метафорична конструкция е видимо манипулативното внушение – правителството, политиките, бизнес елитите нямат вина за рецесията. Тя, подоб-

но на болест, се разпространява чрез заразяване, а не е резултат от допуснати грешки. Тази манипулативност на медийния разказ за рецесията е забелязана и коментирана от икономистите. „Как България прихвана „вносни“ икономически болести?“ – се пита на страниците на вестник „Сега“ Гарабед Минасян още през далечната вече 2009 г. В цитираната статия проф. Минасян твърди: „Управленският елит има удобно универсално обяснение за финансово-икономическата криза у нас – че тя е „вносна“. На въпроса „Има ли други вътрешни фактори и причини?“ аrogантният и безочлив отговор е „Не, няма“ (в-к „Сега“, 23. 04. 2009 г.). Професорът прави и едно много важно „медицинско“ заключение, изведено като подзаглавие: „Управляващите така и не разбраха, че погрешната диагноза води до неправилно лечение (пак там)“. Подобна позиция заема и финансистът Емил Хърсев: „Сега държавниците могат да си отдъхнат, защото рецесията е удобно извинение за всички политически провали. Пропагандата отдавна е обявила рецесията за висша сила, сякаш е природен катаклизъм, стихийно явление, а не явен провал на икономическата политика. Всеки премиер вече може да вдигне рамене: каква я мислехме, а какво стана! И да поиска от поданиците си поредна доза пот, сълзи и данъци, за да може той, спасителят, да предпази бизнеса и цялата нация от разразилата се катастрофа. Излиза, че никой държавник няма вина за катастрофата. Но става герой, ако „изведе страната“ и „измъкне икономиката от лапите на рецесията“ (в-к „Сега“, 03. 12. 2012 г.).

В интервю пред телевизия Bloomberg TV Георги Ганев споделя различно виждане за рецесията. Според него „рецесията е оздравителният процес. Това е процесът на въдворяване на разум след бума на растежа преди това“²⁵.

4. Метафорично представяне на икономическото понятие *инфлация*

Свързано с повишаването (движение нагоре) на цените е понятието *инфлация*. Според научната теория понятието *инфлация* означава: „процес на повишаване на общото равнище на цените, при което парите се обезценяват по отношение на създадените стоки и услуги. Това не означава, че задължително се повишават всички цени. Дори при висок темп на инфлация има цени, които остават относително стабилни, и други, които спадат. Но като цяло, тя променя съотношението пари – блага и се характеризира с намаляването на покупателната способност на паричната единица“ (Vladimirov et al. 2003, p. 117).

В медиите инфлацията, подобно на понятието рецесия, е представена като живо същество, което върви в някаква посока.

*Инфлацията в България тръгна рязко нагоре през юли.*²⁶

*Инфлацията тръгна надолу, а какво става с цените на храните?*²⁷

*Откъде идва инфлацията.*²⁸

Характерно за медийния дискурс е представянето на инфлацията като живо същество, което идва отнякъде и у нас. Често по този начин за инфлацията говорят експертите и политиците.

*Асен Василев: Инфлацията ни е „внос“, можем да влезем в еврозоната на 1 януари 2025 г.*²⁹

*Хърсев: Инфлацията у нас е вносна, не е най-страшното на света.*³⁰

*Внос на инфлация от войната в Израел – кога е възможен? Говори доц. Косьо Стойчев.*³¹

Инфлацията, представена като живо същество, заплашва икономиките, държавите и света, като цяло.

*Растяща инфлация заплашва Турция след разрушителните земетресения.*³²

*Инфлацията заплашва икономиките със свръхзадлъжнялост.*³³

*Инфлацията заплашва света с нова финансова криза.*³⁴

Медиите дават и обяснение каквото точно живо същество е инфлацията – тя е звяр.

*Ще се събуди ли звярът Инфлация.*³⁵

*Инфлацията е звяр, който трудно може да се победи.*³⁶

*„Убийте звяра“: МВФ призова европейските банки да вдигат лихвите.*³⁷

Инфлацията като истински звяр изяжда и убива всичко по пътя си. Масови банкрути у нас, инфлацията убива бизнеса, разпродават се заводи, предприятия, фирми.³⁸

*Доклад: Инфлацията изяде спестяванията.*³⁹

*КНСБ: Инфлацията ще изяде помощите за пенсионерите.*⁴⁰

Поради тези си характеристики инфлацията предизвиква масов страх, паника и ужас сред хората.

*Турците в паника от растящата инфлация, обменят масово лири.*⁴¹

*Ужас, инфлацията удари и учениците, ето как.*⁴²

*Нови страхове за глобална инфлация, след като петролът гони 100 долара за барел.*⁴³

*Инфлационен шок и ужас.*⁴⁴

Хората и правителствата трябва да водят *битка* със звяра инфлация. Необходимо е да намерят и правилните оръжия за тази битка.

*В битка с инфлацията – започна важна среща на ЕЦБ в Португалия.*⁴⁵

*Икономисти: Битката с инфлацията продължава и през 2023 г.*⁴⁶

*БНБ извади най-силното си оръжие срещу инфлацията.*⁴⁷

Подобна метафорична конструкция е и тази на физическия бой и борба с инфлацията. В тази борба се използват удари и хватки, а целта е да се тушира инфлацията.

*Инфлацията затяга хватката си в Европа, но България далеч не е най-засегнатата страна.*⁴⁸

*Колко далеч ще стигне ФЕД в борбата с инфлацията.*⁴⁹

*Силният долар тушира инфлацията, но се отразява зле на компаниите в САЩ.*⁵⁰

5. Изводи

Изводите, направени на базата на посочените примери, могат да бъдат обобщени в няколко групи.

5.1. Абстрактните икономически понятия в онлайн медиите са представяни често с помощта на метафори. Не всеки човек е запознат с икономическата теория, която борави с термини като *рецесия* и *инфлация*. В този случай метафората се използва като когнитивно средство, чрез което ние мислим и възприемаме абстрактните понятия. Чрез метафората се съпоставят едно абстрактно понятие и понятие, което познаваме от всекидневния живот. Според когнитивната семантика хората категоризират понятията не толкова с помощта на чистия разум, колкото с помощта на опита си. Този опит е до голяма степен vyplътен в нашето физическо тяло, т.е. в невронните структури на мозъка ни. Поради този факт ние категоризираме абстрактните понятията с помощта на нашия опит от движението (напред/назад; нагоре/надолу), страха, болестта, физическия бой и т.н. Този физически опит ни казва, че е добре да вървиш напред, да си прав, да си здрав.

5.2. Представянето на абстрактните икономически понятия с помощта на метафори често се използва и за манипулиране на общественото мнение. Метафората скрито отправя към някакви представи и това отправяне често има чисто манипулативни подбуди. В случая с икономическите метафори скрито се внушава, че правителствата, политиките и големите компании нямат вина за икономическите несгоди, които се крият зад понятията *рецесия* и *инфлация*. Те са явления, които не се поддават на предвиждане. По този начин отпада възможността за експертно говорене в медиите по въпросите на икономиката. Разумните аргументи остават заглушени от метафорите, предизвикващи страх и паника.

5.3. Очевидно употребата на метафори в медийните текстове има за цел и да забавлява аудиториите. Метафорите са част от езиковата игра дори и в сложни икономически текстове. Често стремежът за манипулиране на общественото мнение е маскиран именно като езикова игра.

Ако си представим обаче едно общество, в чийто дискурс *рецесията* и *инфлацията* не са врагове на хората, а техни съмишленици, тогава представяната действителност би била съвсем различна. В тази метафорична ситуация рецесията и инфлацията са наши помощници, които ни помагат да вземаме правилните икономически решения и да коригираме старите си грешки.

NOTES

1. <https://s.shopeee.com/78W3> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
2. <https://www.standartnews.com/biznes/kak-da-opazim-parite-si-ako-doyde-retsesiya-513368.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
3. <https://www.24chasa.bg/mneniya/article/12070384> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
4. <https://www.dnes.bg/izbori-2022/2022/10/02/ikonomisti-recesiiata-chuka-na-vratata.545571> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
5. <https://www.duma.bg/shte-ni-podmine-li-retsesiyata-n264721> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
6. <https://www.pariteni.bg/novini/ikonomika/recesiiata-veche-udari-ikonomikata-v-evrozonata-243900> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
7. <https://www.investor.bg/a/130-novini/133541-velikobritaniya-otnovo-popadna-v-lapite-na-retsesiyata> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
8. <https://www.investor.bg/a/130-novini/84710-retsesiyata-otlabva-hvatkata-si-v-sasht> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
9. <https://euronewsbulgaria.com/news/5053/na-ruba-na-retsesiya-bnb-prognonozira-edva-01-rust-na-bulgarskata-ikonomika-prez-2023-g> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
10. <https://businessnovinite.bg/svjat/evropa-na-raba-darzhavite-se-borjat-da-predotvratjat-recesijata-analiz.html#> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
11. <https://manager.bg/%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%B0/oon-svetat-e-na-raba-na-recesia-razvivastite-se-strani-ste-ponesat-nai-mnogo-steti> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
12. <https://financialtribune.bg/bg/analizi/potava-li-moshnata-germanska-ikonomika-v-bavna-retsesiya/> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
13. <https://www.bloombergtv.bg/a/2-novini/47839-yaponiya-potava-v-retsesiya-ochakva-se-ikonomikata-da-postrada-oshte> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
14. <https://debati.bg/svetovnata-banka-balgarskata-ikonomika-shte-potane-v-retsesia/> (последно достъпен на 04. 12. 2023)

15. <https://bnr.bg/post/101884004/recesiata-v-germania-shte-e-po-dalboka-ot-ochakvanoto> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
16. <https://dariknews.bg/novini/biznes/fitch-ratings-velikobritaniia-shte-vleze-v-dylboka-recesiia-2327001> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
17. <https://frognews.bg/biznes-turizam/retsesiata-evropa-moje-tolkova-dalboka.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
18. <https://bntnews.bg/news/investitorite-se-opasyavat-ot-recesiya-sled-trusovete-v-bankoviya-sektor-1229472news.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
19. <https://www.bloombergtv.bg/a/1-nachalo/43842-germaniya-v-epitsentara-na-globalnata-retsesiya-armstrong> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
20. <https://www.economic.bg/bg/a/view/koja-dyrjava-shte-se-izmykne-ot-burjata-na-recesijata> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
21. https://www.actualno.com/analysis/perfektnata-burja-recesiia-v-sasht-kitaj-i-evropa-news_1748516.html (последно достъпен на 04. 12. 2023)
22. <https://euronewsbulgaria.com/news/19060/analizator-germaniya-ot-ikonomicheski-motor-se-prevurna-v-bolniya-chovek-na-evropa> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
23. https://blitz.bg/analizi-i-komentari/germanskata-presa-bie-alarmagermaniya-e-bolniyat-chovek-na-evropa_news972322.html (последно достъпен на 04. 12. 2023)
24. <https://dbr.bg/7239> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
25. <https://www.dnes.bg/business/2017/08/11/recesiata-e-neobhodima-za-ikonomiceskoto-razvitie.350080> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
26. <https://www.economic.bg/bg/a/view/inflacijata-v-bylgarija-trygna-rjazko-nagore-prez-uli> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
27. <https://bnt.bg/news/inflaciya-tra-gna-nadolu-a-kakvo-stava-s-cenite-na-hranite-v336251-314190news.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
28. <https://bnr.bg/post/101543679/otkade-idva-inflaciata> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
29. <https://tribune.bg/bg/parite/asen-vasilev-inflatsiyata-ni-e/> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
30. <https://www.dnes.bg/stranata/2022/11/22/hyrsev-inflaciata-u-nas-e-ynosnane-e-nai-strashnoto-na-sveta.551336> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
31. https://www.actualno.com/interview/vnos-na-inflacija-ot-vojnata-v-izrael-koga-e-vyzmojen-govori-doc-kosio-stojchev-video-news_2078761.html (последно достъпен на 04. 12. 2023)
32. <https://businessnovinite.bg/svjat/ranni-prognozi.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
33. <https://www.economic.bg/bg/a/view/inflacijata-zaplashva-ikonmikite-sys-svryhzadlyjnjalost> (последно достъпен на 04. 12. 2023)

34. <https://banker.bg/2021/09/04/inflaciata-zaplashva-sveta-s-nova-finansova-kriza/> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
35. https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/bulgaria/2021/04/23/4202089_shte_se_subudi_li_zviarut_inflaciia/ (последно достъпен на 04. 12. 2023)
36. <https://s.shopeee.com/Wvz6> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
37. <https://www.bgonair.bg/a/4-world/303927-ubiye-zvyara-mvf-prizova-evropeyskite-banki-da-vdigat-lihvite> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
38. https://blitz.bg/ikonomika/bankrut-inflatsiyata-ubi-golyam-biznes-u-nas_news917096.html#google_vignette (последно достъпен на 04. 12. 2023)
39. <https://www.pariteni.bg/novini/spestjavane/doklad-inflaciata-iziade-spestiavaniata-247341> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
40. <https://www.investor.bg/a/332-ikonomika-i-politika/336015-knsb-inflatsiyata-shte-izyade-pomoshtite-za-pensionerite> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
41. <https://s.shopeee.com/BZ18> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
42. https://blitz.bg/obrazovanie/uzhas-inflatsiyata-udari-i-uchenitsite-eto-kak_news936541.html#google_vignette (последно достъпен на 04. 12. 2023)
43. https://www.capital.bg/biznes/pazari/2023/09/18/4529529_novi_strahove_za_globalna_inflaciia_sled_kato_petrolut/ (последно достъпен на 04. 12. 2023)
44. <https://www.bloombergtv.bg/a/72-businessweek-ikonomika/104801-inflatsionen-shok-i-uzhas> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
45. <https://euronewsbulgaria.com/news/15893/v-bitka-s-inflatsiyata--zapochnavazhna-sreshta-na-etsb-v-portugaliya> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
46. <https://businessnovinite.bg/svjat/svetat-e-izpraven-pred-recesija-prez-2023-g.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
47. <https://money.bg/finance/bnb-izvadi-nay-silnoto-si-orazhie-sreshtu-inflatsiyata.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)
48. <https://debati.bg/inflatsiata-zatyaga-hvatkata-si-v-evropa-no-balgaria-dalech-ne-e-nay-zasegnatata-strana/>
49. https://www.capital.bg/politika_i_ikonomika/sviat/2022/11/02/4410566_kolko_dalech_shte_stigne_fed_v_borbata_s_inflaciata/ (последно достъпен на 04. 12. 2023)
50. <https://www.cross.bg/inflatziyata-protzenti-tyshira-1697397.html> (последно достъпен на 04. 12. 2023)

ЛИТЕРАТУРА

- БОЯДЖИЕВ, Т., 2002. *Българска лексикология*. София: Анубис.
- ВЛАДИМИРОВ, ВЛ. и др., 2003. *Макроикономика*. Варна: Стено.

УНАМУНО, М., 1995. *Мисловност и духовност*. В: Есета, том 3, София: УИ издателство „Св. Климент Охридски“.

REFERENCES

- BOYADZHIEV, T., 2002. *Balgarska leksikologiya*. Sofiya: Anubis.
LAKOFF, G. & JOHNSON, M., 2003. *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press, 2003.
LAKOFF, G. 2008. *The Political Mind*. Penguin Books,
VAN DIJK, T., 2006 *Discourse and Manipulation*. In: *Discourse & Society*. Vol. 17(2), pp. 359 – 383.
UNAMUNO, M., 1995. *Mislovnost i duhovnost*. V: *Eseta*, том 3, Sofiya: Sv. Kliment Ohridski.
VLADIMIROV, VL. i dr, 2003. *Makroikonomika*. Varna: Steno.

MANIPULATIVE USE OF METAPHORS IN ECONOMIC MEDIA ARTICLES

Abstract. As the theory of cognitive linguistics claims, metaphors shape not just our communication, but also the way we think and act in our everyday life. On the other hand, economic theory is based on the use of metaphors and figurative thinking. The aim of this article is to describe the usage of some cognitive metaphors in economic texts in Bulgarian online media. The object of cognitive and discourse analysis are economic media articles published 2020-2023 on the Internet. Media often use metaphors and figurative language not only to amuse their audiences but also to influence the unconscious mind of the people.

Keywords: media discourse; metaphors; economics; recession; inflation

✉ **Dr. Vladimir Dosev, Assoc. Prof.**

University of Economics – Varna
WoS ResearcherID: AAA-5161-2019
9002 Varna, Bulgaria
77, Knyaz Boris I Blvd.
E-mail: vl_dosev@ue-varna.bg